

Ara, 18/05/22

Kilian Jornet: “L’eufòria pot ser més perillosa que la por”

El corredor i esquiador de muntanya Kilian Jornet. Jaime de Diego / Lymbus

A la dreta de l'ordinador amb el qual atén l'ARA, Kilian Jornet hi té una bicicleta, una cinta de córrer i un munt d'andròmines. Ens explica que s'entrenarà fins a la mitjanit. Al matí s'ha llevat a les cinc, ja que l'horari ara el marca la seva filla petita. Cada dia, amb la seva parella, Emelie Forsberg, es reparteixen la jornada: un s'entrena al matí i l'altre a la tarda. Així compaginen la seva vida d'esportistes amb el fet de ser pares. El dia de l'entrevista ha corregut quatre hores amb dos mil metres de desnivell per les rodalies de Mjondalen, el poble de Noruega on fa anys que viu. Un dia normal en la seva vida. Fill del guarda del refugi de Cap del Rec, a la Cerdanya, i d'una professora d'esports de muntanya, Kilian Jornet (1987) estava destinat a viure entre cims nevats. Considerat un dels millors esportistes de muntanya de tots els temps, Jornet ja

fa anys que viu a Noruega, on va anar buscant la calma. Parlem amb ell sobre els seus projectes, la paternitat i el llarg camí que l'ha dut fins a poder ser feliç.

Entrevista de Toni Padilla i Laia Bonals a Kilian Jornet

Com t'ha canviat la vida ser pare?

— T'has d'organitzar més. Ara que no en tinc, em pregunto en què utilitzava el temps lliure abans... Devia estar molt avorrit. Ara crec que aprofito millor el temps i tinc més consciència dels límits que tinc. Sent pare el temps passa més ràpid i disfruto més del dia a dia.

T'ha afectat en la manera de competir?

— No gaire. A la muntanya sempre he sigut molt racional, analitzant les condicions, les probabilitats i les conseqüències abans de prendre decisions. Però és cert que abans vaig fer moltes burrades, com ara fer una cursa als Estats Units, aterrar a Barcelona de tornada i pujar en cotxe directe cap a Noruega. Ara no ho faig. També penso en la dieta, en si hi ha més risc de patir un càncer menjant certes coses. Des que he sigut pare he viscut més canvis quan he estat lluny de la muntanya.

Intentes racionalitzar-ho tot, però la por deu tenir molt de pes en el que fas, oi?

— La por o l'eufòria, que gairebé és més perillosa. Pots arribar a un cim, sentir-te immortal i cometre errades. Totes les emocions poden ser perilloses. I la por pot ser bona, ja que t'adverteix que ets on no toca... Després l'has de saber controlar, però la por et pot ajudar a prendre bones decisions. De fet, per sobreviure allà dalt molts cops el que has de fer és eliminar les sensacions.

Per sobreviure allà dalt molts cops el que has de fer és eliminar les sensacions
”

La muntanya és la teva vida. Quins en són els teus primers records?

— Com que el meu dia a dia era la muntanya, recordo més quan vam baixar a Barcelona amb l'escola o un dia a la platja. Amb cinc anys vaig pujar l'Aneto, però només recordo que de baixada al càmping va ser el dia que vam treure les rodetes de la bicicleta.

Quina part de culpa tenen els teus pares en com et relaciones amb la natura?

— Tota! Néixer en un refugi de muntanya et marca. A ells ja els apassionava la muntanya. L'esport apareix més tard a la meua vida, però podríem dir que d'alguna manera ja estava fent esport des que vaig aprendre a caminar. Quan se sortia a caminar l'objectiu no era fer el cim, era trobar una flor concreta, interpretar un soroll... aprendre. Era un joc, moure's per la natura, en el qual anava aprenent.

Has viatjat per tot el món pujant muntanyes. ¿Has pogut aprendre d'altres cultures i de com es relacionen amb la natura?

— Una de les grans sorts que he tingut és poder viatjar d'una manera que puc passar molt de temps coneixent gent de diferents racons del món. T'adones que tothom té una relació amb la terra semblant, utilitzant-la. Hi trobem els recursos que ens calen. Una relació de necessitat mútua. No tenim una relació d'amistat amb la terra, però sí de respecte. És una idea que he trobat a totes les cultures. La muntanya impressiona, amb la seva grandiositat. Hi ha una barreja de bellesa i de por bastant universal que ens porta a mitificar la muntanya. Ara, les diferències entre cultures hi són. Al Nepal la societat és molt comunal, però al nord d'Escandinàvia trobem gent molt més introvertida.

Ets esportista, però fa la sensació que ho ets per poder viure d'una determinada manera...

— Per a mi primer és la muntanya i després arriba l'esport. Mira que m'agrada la ciència esportiva, aprendre de nutrició, de mètodes d'entrenament... però si no hi ha la muntanya darrere, en el meu cas fer esport no té sentit.

¿Com portes saber que hi ha tantes persones que volen ser com tu, i que de vegades posen en perill la seva vida per imitar les teves fites?

— No ha sigut un camí fàcil. M'ha costat uns 10 o 15 anys acceptar-ho i estar bé amb mi mateix convivint sabent-t'ho tot plegat. Soc una persona introvertida. Tot i que l'esport et situa al centre, jo prefereixo no cridar l'atenció. Em generava ansietat saber que tanta gent mira el que faig. Ara he trobat un equilibri entre la vida privada i la pública, i he après el que vull compartir i el que no a les xarxes, per exemple. Quan vaig néixer no hi havia xarxes socials, però ara tot ha canviat. Abans el 90% del teu temps era privat i el 10% era públic. Ara és el contrari. Part de la societat pressiona per fer-ho tot més públic, i costa diferenciar entre l'esfera pública i la privada. Tot plegat m'ha fet preguntar-me per què faig les coses. Jo les faig perquè em donen felicitat, perquè em fan sentir bé. No les faig per inspirar ningú. Vull ser coherent amb els meus valors, acceptant que no pots tenir a tothom content, que sempre et criticaran. La meva generació navega com pot entre el que feia abans i el que passa ara, però les pròximes generacions potser tindran molts problemes de salut mental. O potser tindran tan integrat el que és públic amb el que és privat que els serà fàcil. Qui ho sap.

Quan paties ansietat no vas demanar ajuda?

— Sempre he sigut d'aquells que intenten fer les coses sols, que si demanen ajuda pensen que estan molestant. En moments d'ansietat em recollia en mi mateix, anava a la muntanya per estar sol. He tingut moments més difícils, especialment amb l'accident de l'Stéphane Brosse el 2012, un amic i una persona a qui idolatrava. Fent una travessa al Montblanc la cornisa on érem es va tallar entre tots dos. Ell va morir. Jo em sentia culpable. Per què havia mort ell, que tenia família, i no jo? Durant un parell d'anys, després de les curses solia beure. I mira que no m'agrada el gust de l'alcohol, però així intentava no

pensar en altres coses. Amb el temps n'he anat aprenent. Bona part de la decisió de venir a Noruega va ser per aquest motiu, per tenir calma. Potser hauria d'haver anat a un psicòleg, llavors. No me'n penedeixo, perquè he arribat fins aquí, però demanant ajuda segur que hi hauria arribat abans.

Ara et trobes en un bon moment i no et cal competir gaire per viure com vols, oi?

— Ara faig el que vull. No tinc la pressió d'abans d'haver d'anar a un cert lloc perquè un patrocinador pressiona. Si vaig a una cursa és perquè ho vull, ja que soc un picat i m'agrada competir. Vivim en una societat molt resultatista, però crec que puc aportar més explicant les raons per les quals potser no em surt una expedició que no pas triomfant sempre.

Acabes de treure Normal, la teva pròpia línia de roba, en la qual no hi ha col·leccions de temporada. Com neix la idea?

— Venen d'una sèrie de trobades. L'any passat uns amics em van posar en contacte amb la família Fluxà, els propietaris de Camper, que pensaven en treure una línia de productes. Ens van proposar quedar i a la primera trobada ja vam parlar del rol que havia de tenir una empresa a la societat, i vam veure que teníem molt en comú. Estem en un moment en què tothom sap que hi ha un problema molt gran amb el canvi climàtic, amb els recursos naturals... Tothom sap que calen canvis estructurals. A nivell de companyia no creiem en aquest model de consumir més, de produir més, fent que la vida dels productes sigui molt curta. El marqueting, les col·leccions... Tot està pensat perquè es compri per raons estètiques o per modes, no pas perquè la roba s'hagi fet malbé. Un producte fet amb materials sostenibles que vas canviant cada tres mesos també deixa una empremta ecològica. El nostre repte serà tenir una empresa sostenible, pagant a la gent que treballa, però amb un model de negoci que promogui que els productes durin més temps.

Estem en una societat que ha aconseguit convertir l'Everest en un producte. Quan veus aquelles cues d'empresaris perquè els arrosseguin fins al cim, que sents?

— Tampoc em preocupa gaire, ja que només és una muntanya. És a dir, saps que les altres estan lliures. Quan hi vaig ser el 2019 hi vaig estar tot sol. És una muntanya on durant una temporada hi ha molta gent, però la resta de l'any no hi ha ningú. Hi ha hagut un canvi enorme en els últims quatre anys, més o menys. El problema és que no és només l'Everest, sinó tots els vuitmil: a la primavera s'equipen fins a dalt, s'hi posen tots els recursos, ja sigui a nivell d'oxigen, d'helicòpters... S'ha agafat el model que hi ha als Pirineus i als Alps per portar-lo a l'Himàlaia. Al final, quan tu vas al Montblanc tens telefèric per cada banda, trenet fins al refugi, les rutes equipades permanentment... No és que l'Himàlaia s'estigui prostituint. És el model que hem fet aquí: fer la muntanya més accessible.

I això és positiu?

— Així qualsevol persona pot pujar aquestes muntanyes. No crec que sigui ni bo ni dolent, crec que és diferent. A l'Himàlaia encara no ens hi hem acostumat, però d'aquí tres o quatre anys tot això ja no serà una notícia. S'ha de trobar l'equilibri, com el que passa a la Pica d'Estats. Quan hi ha festes hi ha molta gent, cues, i ha calgut regulació perquè hi havia erosió del terreny i gent fent activitats que no tocaven, com foc i banyant-se als llacs.

¿A l'Everest, aquesta gent té el mateix respecte a la natura que gent com tu?

— Aquesta gent no volen anar a fer alpinisme o a aprendre a moure's en muntanya, sinó que volen poder-ho posar al currículum i tenir la foto. Busquen més la foto que no pas l'experiència. De fet, potser has pujat a l'Everest, però no has après, no has viscut, no has vist el que hauries de veure durant l'ascens si haguessis fet tot el camí. No és un problema de l'alpinisme només, també passa en altres professions, com per exemple el periodisme. Has de fer una formació per poder fer la feina, no pots dir: demà me'n vaig a Twitter i ja soc periodista. Tot i que passa! [Riu.] I aquesta és la qüestió. Ara la societat té el pensament que si demà vull ser X, ho puc ser, perquè tenim la infraestructura per ser-ho.

T'has posicionat en contra els Jocs d'Hivern al Pirineu.

— Hi ha motius diversos. És un model que s'estava acabant als països amb més tradició, ja que veuen que no hi ha un retorn, ni d'imatge ni econòmic. I banda de tota aquesta part, tenim la crisi climàtica. Pensa que el poble noruec va dir que no a una candidatura a Oslo perquè les previsions diuen que en aquelles dates no hi haurà neu! I estem parlant d'aquí al nord, on n'hi ha molta. Saben que si la solució ha de passar per produir neu artificial no és sostenible. Una altra part important és entendre què necessita el territori. La Cerdanya i la Vall d'Aran, però també les zones del Berguedà i el Ripollès, tenen un model que és turístic al 100%. És un monocultiu que comporta feines mal pagades i amb un cost de la vida molt alt. Això fa que la gent de la zona n'hagi de marxar. El que tindria sentit és que es creessin unes infraestructures i un model econòmic de la regió que estiguessin basats en una descentralització i amb incentius per anar a viure allà.

Als Jocs Olímpics del 2024 l'esquí de muntanya serà olímpic. Et veurem als Jocs?

— No em motiva gaire, per l'evolució de l'esport. I mira que m'agrada seguir els Jocs, eh? L'esquí de fons, l'atletisme... ho segueixo tot. No estic en contra dels Jocs, qüestiono el model. I en l'esquí de muntanya dubto si es pot acabar desnaturalitzant la modalitat. Ara fan circuits tancats, ja no es viatja a dins de la muntanya.

No estic en contra dels Jocs, qüestiono el model ”

¿T'agradaria el model que has trobat a Noruega per al Pirineu?

— Noruega també té problemes, com ara gestionar la dependència del petroli, però m'ha sorprès en positiu. Tot Escandinàvia són estats molt socialdemòcrates, d'impostos alts però amb molt retorn, cosa que permet tenir una universitat tota gratuïta, per exemple. Nosaltres vivim en una zona molt rural i al voltant tenim diverses escoles i llars d'infants també públiques. A nivell empresarial està tot molt descentralitzat. No totes les empreses grans són a Oslo. Per exemple, a Mjondalen tenim indústria. I això passa a totes les regions.

No enyores Catalunya?

— Com que soc molt reservat, em trobo molt còmode a Noruega. Però enyoro la família. De la Cerdanya a casa són 30 hores de cotxe. I la família de la meua dona és a 10 hores. Amb les videotrucades ho portem millor, però costa.

en hores de cotxe. ¿Intentes limitar els desplaçaments en avions per contaminar menys?

— Correcte. El compromís que m'he posat és agafar només un vol internacional a l'any. Aquest any em toca participar a la Hardrock dels Estats Units, per tant no aniré a l'Himàlaia. Si baixo als Alps, minimitzo l'empremta viatjant en cotxe. Abans podíem agafar un avió per anar a fer una entrevista. Ara hem acceptat fer videotrucades.

¿Parlem poc de l'emergència climàtica, en comparació amb Noruega?

— Una mica. A Noruega tota l'energia és 100% renovable i la mitjana de cotxes elèctrics és molt alta, però com que tenen recursos agafen més l'avió que els catalans. Tenen millors polítiques que nosaltres, però l'empremta de cada ciutadà és més gran.

T'agrada dibuixar. ¿Veurem publicat un llibre amb els teus esbossos?

— Ara no tinc temps. Però sí, tinc moltes llibretes. Vaig fer batxillerat artístic i sempre m'ha agradat dibuixar, i he passat del realisme a un estil més surrealista dalinià... Però ara dibuixo coses més pràctiques, com rutes o productes. La part artística l'he deixada de banda.

Fins quan podràs seguir competint?

— Què vol dir retirar-se? Abans hi pensava molt, però soc un esportista amateur, en aquest sentit. Quan veig en una cursa un senyor o una senyora de 80 anys, mola molt! L'esport també és això. Jo sortiré a la muntanya fins que el cos pugui. I si no puc córrer, serà caminant.